ARKUSZ ZAWIERA INFORMACJE PRAWNIE CHRONIONE DO MOMENTU ROZPOCZĘCIA EGZAMINU!

Miejsce na naklejkę

MHM-P1_1P-082

EGZAMIN MATURALNY Z HISTORII MUZYKI

MAJ ROK 2008

POZIOM PODSTAWOWY

Czas pracy 120 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron i płytę z nagraniami. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Arkusz zawiera 30 zadań. Do zadań nr 1 i [illegible] dołączone są przykłady dźwiękowe nagrane kolejno na [illegible]. Rozwiązuj te zadania po wysłuchaniu przykładów. Zadania te oznaczone są 🎧.
3. Rozwiązania wszystkich zadań zamieść w miejscu na to przeznaczonym.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
7. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Przykładowe rozwiązanie

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie wszystkich zadań można otrzymać łącznie **100 punktów**

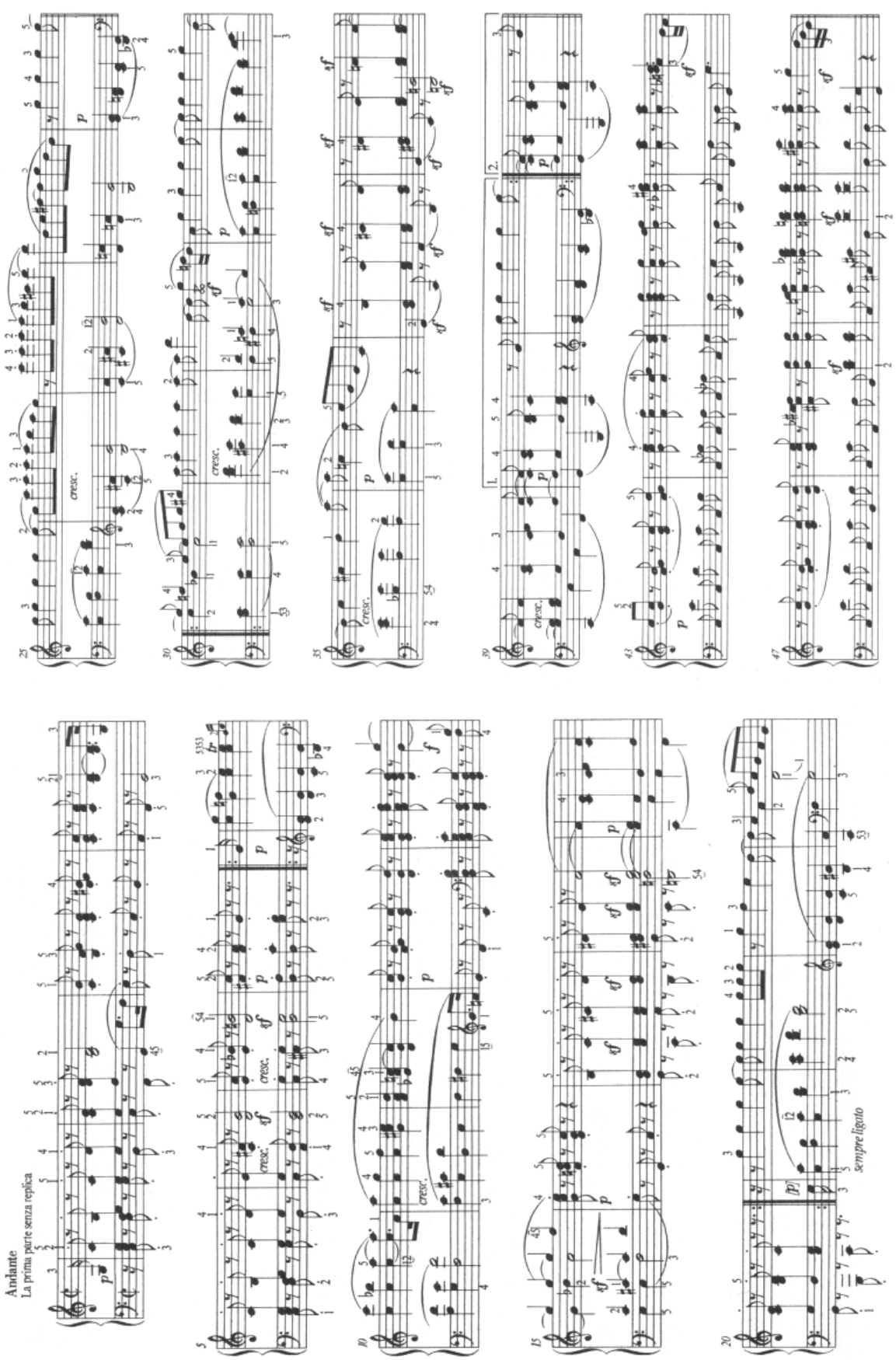
Wypełnia zdający przed rozpoczęciem pracy

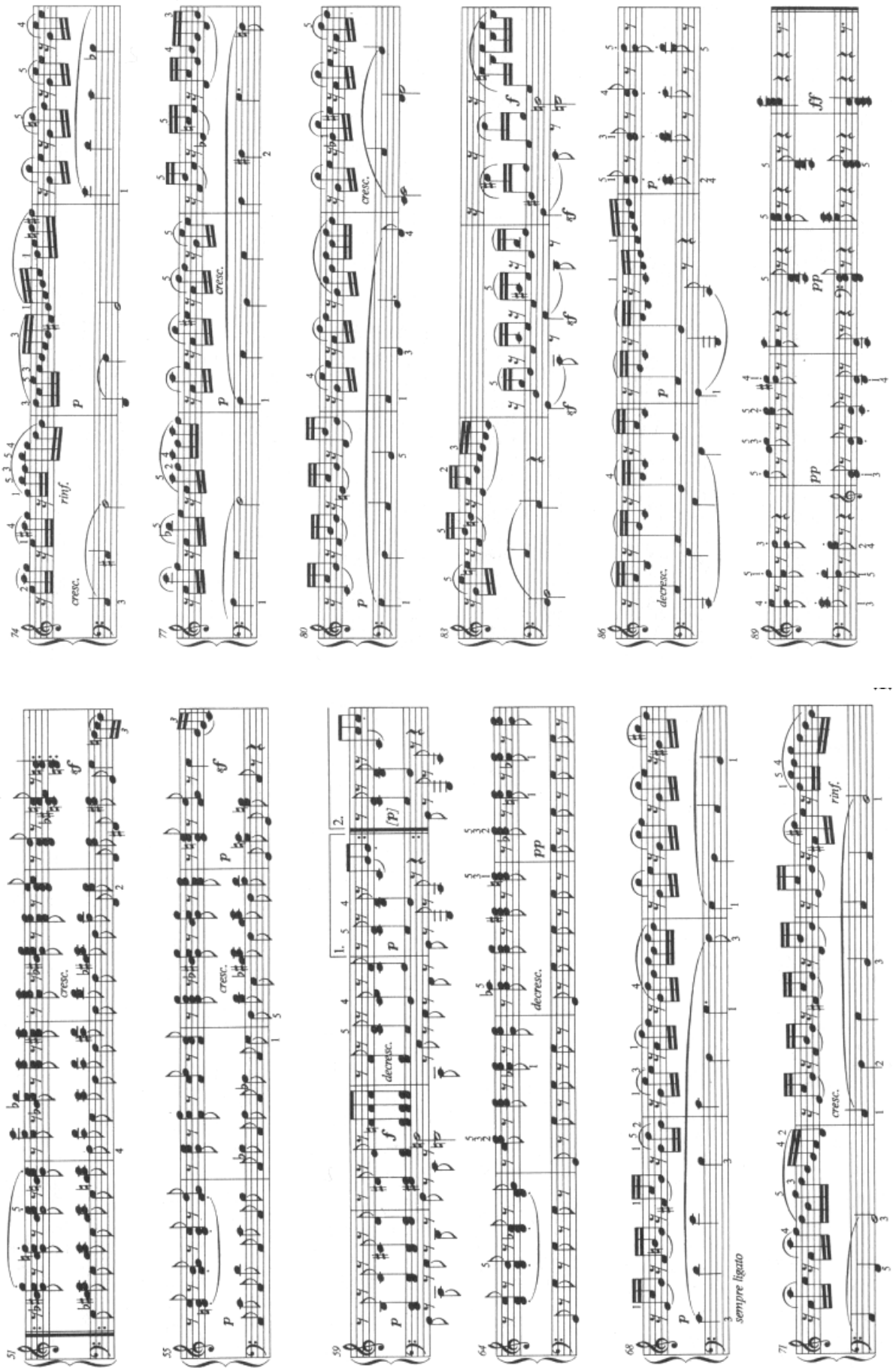
PESEL ZDAJĄCEGO

KOD ZDAJĄCEGO

Zadanie 1. *(5 pkt)* 🎧

Na podstawie nagrania i dołączonego poniżej zapisu nutowego wykonaj polecenia ze str. 4.

74
77
80
83
86
89
51
55
59
64
68
71
cresc.
rinf.
decresc.
sempre ligato

A. Podaj nazwę techniki kompozytorskiej. *technika wariacyjna*

B. Wymień trzy środki techniki występujące w utworze.

1. *figuracja melodyczna*
2. *zmiany harmonizacji*
3. *zmiany artykulacji*

C. Nazwij epokę, z której pochodzi utwór. *klasycyzm*

Zadanie 2. *(2 pkt)*

Kompozytorzy XIX wieku w finałach koncertów często stosowali stylizację tańców ludowych. Zapoznaj się z nagraniem fragmentu III części *Koncertu fortepianowego e-moll* op.11 Fryderyka Chopina i wykonaj polecenia.

A. Podaj nazwę tańca, którego cechy słyszysz w prezentowanym przykładzie.

krakowiak

B. Podaj inny przykład koncertu romantycznego, w którego finale zastosowano stylizację muzyki ludowej.

H. Wieniawski II Koncert skrzypcowy d-moll

Zadanie 3. *(1 pkt)*

Rozstrzygnij, czy poniższa wypowiedź, dotycząca działalności trubadurów i truwerów, jest prawdziwa, czy fałszywa. W tym celu obok tekstu wpisz literę „P” (prawda) lub „F” (fałsz).

Trubadurzy, jak i truwerzy, pochodzili z różnych warstw społecznych. Byli wśród nich nawet książęta i królowie, np.: Thibaut de Champagne – król Nawarry, zwany księciem truwerów, król Anglii – Ryszard Lwie Serce, czy książę Akwitanii – „ojciec trubadurów” – Guillaume de Poitiers.	*P*

Zadanie 4. *(1 pkt)*

Uzupełnij zdanie.

Element muzyczny, odnoszący się do tempa utworu, to agogika .

Zadanie 5. *(1 pkt)*

Podaj nazwę gatunku świeckiej muzyki wokalnej <u>reprezentatywnej</u> dla włoskiego renesansu.

madrygał

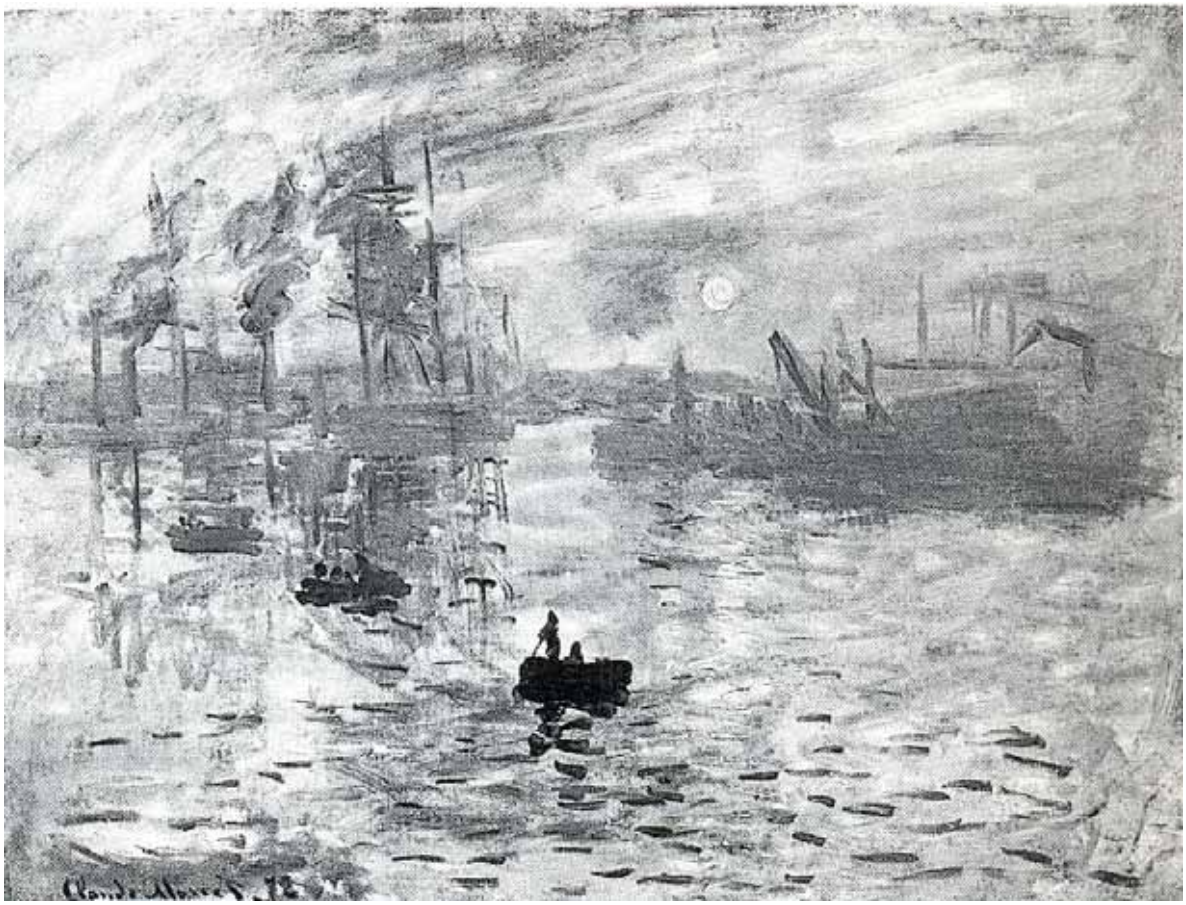
Zadanie 6. *(1 pkt)*

Rozstrzygnij, czy poniższe zdanie jest prawdziwe, czy fałszywe. W tym celu obok zdania wpisz literę „P” (prawda) lub „F” (fałsz).

Carl Maria von Weber jest jednym z przedstawicieli stylu brillant w muzyce epoki romantyzmu.	*P*

Zadanie 7. (*3 pkt)*

A. Podaj nazwę kierunku w malarstwie i muzyce, która wywodzi się z tytułu zamieszczonego poniżej dzieła Claude’a Moneta. *impresjonizm*

B. Podaj tytuł tego obrazu. *Impresja, wschód słońca*

C. Wymień jedną cechę tego kierunku, występującą w obu dziedzinach sztuki.

Dominująca rola kolorystyki, a w muzyce występowanie akordów pełniących rolę barwnych plam.

Wypełnia egzaminator!	**Nr zadania**	**1.**	**2.**	**3.**	**4.**	**5.**	**6.**	**7.**
	Maks. liczba pkt	**5**	**2**	**1**	**1**	**1**	**1**	**3**
	Uzyskana liczba pkt							

Zadanie 8. *(3 pkt)*

Wymień trzy cechy charakteryzujące styl renesansowej szkoły weneckiej.

1. *polichóralność*
2. *stile concertato*
3. *przeciwstawianie technice imitacyjnej techniki nota contra notam*

Zadanie 9. (*1 pkt)*

Uzupełnij poniższe zdanie.

Technika kompozytorska, stosowana w utworach polifonicznych, polegająca na naśladowaniu przebiegu jednego głosu przez głos drugi lub przez większą ilość głosów, dokonującym się z pewnym opóźnieniem, nazywa się techniką imitacyjną .

Zadanie 10. *(1 pkt)*

Podkreśl właściwą odpowiedź.

Richard Wagner jest twórcą tetralogii zatytułowanej

a) *Tristan i Izolda.*
b) *Śpiewacy norymberscy.*
c) *Pierścień Nibelunga.*

Zadanie 11. *(4 pkt)*

A. Podaj nazwę instrumentalnej formy muzycznej, której dotyczą następujące określenia:

sonatowe, starofrancuskie, brillant.

forma *rondo*

B. We wskazane miejsca wpisz nazwę epoki, dla której dany rodzaj formy był charakterystyczny.

	sonatowe	**starofrancuskie**	**brillant**
epoka	*klasycyzm*	*barok*	*romantyzm*

Zadanie 12. *(1 pkt)*

Uporządkuj chronologicznie niżej podane rodzaje notacji. W tym celu wpisz ich nazwy we właściwej kolejności, zaczynając od najstarszej.

modalna literowa menzuralna

1. *literowa*
2. *modalna*
3. *menzuralna*

Zadanie 13. *(4 pkt)*

Obok podanych niżej rodzajów obsady wykonawczej, wpisz nazwę epoki, w której wykształcił się ten typ obsady.

A. solowy głos wokalny z towarzyszeniem fortepianu: *klasycyzm*

B. zespół wokalny a cappella: *renesans*

C. dwoje skrzypiec z basso continuo: *barok*

D. kwartet smyczkowy: *klasycyzm*

Zadanie 14. *(8 pkt)*

Napisz, jaki styl (kierunek) muzyki XX wieku reprezentują niżej wymienione utwory muzyczne oraz podaj nazwiska kompozytorów poniższych dzieł.

Styl (kierunek) muzyki XX w.	Tytuł utworu	Kompozytor
A. *ekspresjonizm*	*Poemat ekstazy*	*Aleksander Skriabin*
B. *witalizm*	*Święto wiosny*	*Igor Strawiński*
C. *neoklasycyzm*	*Symfonia klasyczna D-dur*	*Sergiusz Prokofiew*
D. *impresjonizm*	*Dafnis i Chloe*	*Maurice Ravel*

Zadanie 15. *(2 pkt)*

Przeczytaj uważnie poniżej zamieszczony fragment tekstu i wykonaj polecenia.

A. Uzupełnij tekst, wpisując w wykropkowane miejsce odpowiednią nazwę gatunku.

[...] muzyka była podzielona u nas wtedy na różne rodzaje i style. Jeden rodzaj stanowiły modły do bogów, nazywano je ***hymnami****, przeciwny im charakter wykazywał inny rodzaj pieśni – można by je najlepiej nazwać* ***trenami****; odmiennym znów rodzajem były* ***peany,*** *a innym jeszcze – z początkiem kultu Dionizosa związane były* *dytyramby* .

B. Podaj <u>nazwę kultury muzycznej i epokę</u>, której dotyczy podany tekst.

kultura muzyczna i epoka: *kultura grecka, starożytność*

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
	Maks. liczba pkt	3	1	1	4	1	4	8	2
	Uzyskana liczba pkt								

Zadanie 16. *(4 pkt)*

W historii muzyki kompozytorzy pisali często swoje utwory z myślą o wykonawcach. Dobierz w pary niżej podane nazwiska kompozytorów i wykonawców. Wpisz je w kolejności chronologicznej.

Paweł Kochański, Mieczysław Karłowicz, Mścisław Rostropowicz, Joseph Joachim, Karol Szymanowski, Witold Lutosławski, Johannes Brahms

	kompozytor		wykonawca
1.	*Johannes Brahms*	+	*Joseph Joachim*
2.	*Karol Szymanowski*	+	*Paweł Kochański*
3.	*Witold Lutosławski*	+	*Mścisław Rostropowicz*

Zadanie 17. *(1 pkt)*

Wyjaśnij, na czym polegał <u>synkretyzm</u> charakterystyczny dla kultury starożytnej Grecji.

Synkretyzm to przenikanie się różnych dziedzin sztuki (muzyki, literatury, tańca).

Zadanie 18. *(6 pkt)*

Obok podanego nazwiska kompozytora i tytułu jego dzieła, umieść nazwę ośrodka muzyki włoskiego baroku, w którym to dzieło powstało oraz określ znaczenie tego utworu w historii muzyki.

A. Jacopo Peri: *L'Euridice (Eurydyka)*	Ośrodek *Florencja*
Znaczenie dzieła: *„L'Euridice" Periego jest próbą wskrzeszenia dramatu antycznego.*	
B. Giovanni Battista Pergolesi: *La serva padrona (Służąca panią)*	Ośrodek *Neapol*
Znaczenie dzieła: *„Służąca panią" Pergolesiego jest dziełem, które zapoczątkowało rozwój opery buffa.*	
C. Claudio Monteverdi: *Koronacja Poppei*	Ośrodek *Wenecja*
Znaczenie dzieła: *„Koronacja Poppei" Monteverdiego jest dziełem, w którym po raz pierwszy libretto odwołuje się do faktycznych zdarzeń historycznych.*	

Zadanie 19. (*8 pkt)*

Twórczość Karola Szymanowskiego charakteryzuje się różnorodnością stylów, gatunków muzycznych oraz mnogością źródeł inspiracji, wynikających z licznych podróży, bądź lektur kompozytora.
Spośród utworów Karola Szymanowskiego wybierz dwie kompozycje reprezentujące różne style, różne gatunki muzyczne oraz podaj ich źródła inspiracji.

1.	2.
A. Tytuł utworu: *Mity*	**A.** Tytuł utworu: *Harnasie*
B. Styl: *impresjonistyczny*	**B.** Styl: *narodowy*
C. Gatunek: *cykl miniatur*	**C.** Gatunek: *balet-pantomima*
D. Źródło inspiracji: *kultura starożytnej Grecji*	**D.** Źródło inspiracji: *folklor podhalański*

Zadanie 20. *(2 pkt)*

Zestaw nazwiska kompozytorów muzyki polskiej z tytułami ich utworów. W tym celu przyporządkuj liczbom po jednej, odpowiedniej literze.

1. M. Karłowicz
2. H. M. Górecki
3. S. Moniuszko
4. K. Penderecki
5. W. Lutosławski

A. *De natura sonoris*
B. *Łańcuch III*
C. *III Symfonia „Pieśni żałosnych”*
D. *Odwieczne pieśni*
E. *Verbum nobile*
F. *III Symfonia „Pieśń o nocy”*

1. *D*	**2.** *C*	**3.** *E*	**4.** *A*	**5.** *B*

Wypełnia egzaminator!	**Nr zadania**	**16.**	**17.**	**18.**	**19.**	**20.**
	Maks. liczba pkt	**4**	**1**	**6**	**8**	**2**
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 21. (*4 pkt*)

W przykładzie nutowym zamieszczono początkowy fragment sonaty. Na podstawie tego materiału nutowego wykonaj polecenia.

A. Podaj polskie nazwy instrumentów zamieszczonych w partyturze.

flet poprzeczny, skrzypce, wiolonczela, klawesyn

B. Określ rodzaj sonaty. *sonata triowa*

C. Nazwij epokę, w której powstał utwór. *barok*

Zadanie 22. (*2 pkt*)

W utworach epoki klasycyzmu i romantyzmu często występuje zasada kształtowania, której podstawowym elementem jest okres muzyczny. Uzupełnij poniższą definicję.

Okres muzyczny *to cząstka formotwórcza utworu złożona najczęściej z dwóch dopełniających się zdań, z których pierwsze nazywane jest* poprzednikiem *i zakończone jest zwykle funkcją harmoniczną* dominanty, *a drugie zwane jest* następnikiem *i zakończone jest zwykle funkcją harmoniczną* toniki .

Zadanie 23. (*2 pkt*)

Wymień nazwiska dwóch kompozytorów polskich epoki renesansu i dwóch kompozytorów polskich epoki baroku.

A. Renesans

1. *Wacław z Szamotuł*
2. *Mikołaj Gomółka*

B. Barok

1. *Bartłomiej Pękiel*
2. *Grzegorz Gerwazy Gorczycki*

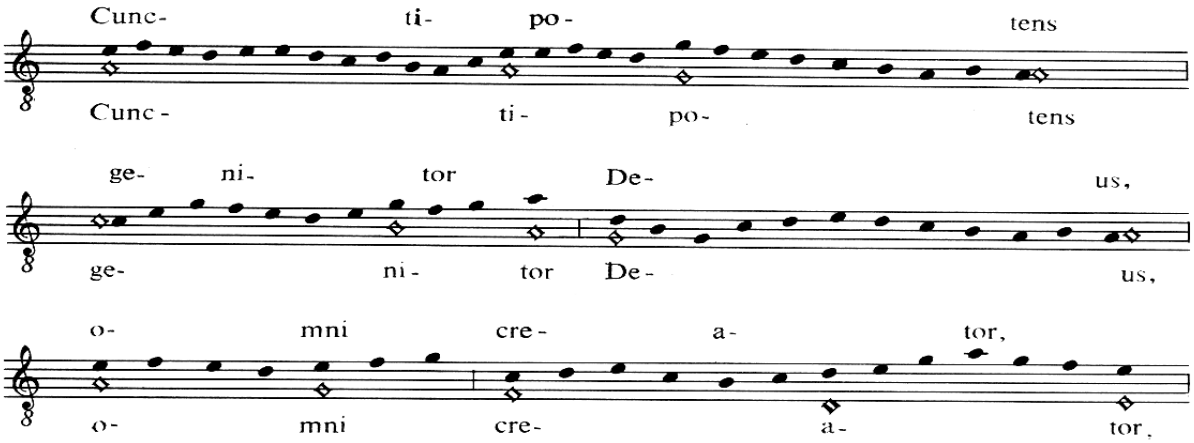
Zadanie 24. *(4 pkt)*

Zapoznaj się z zamieszczonymi poniżej dwoma przykładami, które są fragmentami kompozycji z początkowych etapów rozwoju wielogłosowości, a następnie wykonaj polecenia.

Przykład nr 1

Przykład nr 2

A. Wskaż technikę wspólną dla obu przykładów. *technika organalna*

B. Nazwij epokę, w której ta technika występowała. *średniowiecze*

C. Określ nazwy głosów, wynikające z ich funkcji.

- głos wyższy – *vox organalis*
- głos niższy – *vox principalis*

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	21.	22.	23.	24.
	Maks. liczba pkt	4	2	2	4
	Uzyskana liczba pkt				

Zadanie 25. (*4 pkt)*

Przy każdym z podanych tytułów utworów J.S. Bacha i G.F. Haendla, wpisz nazwę miasta, w którym dane dzieło powstało.

1. Utwory J.S. Bacha – nazwa miasta	2. Utwory G.F. Haendla – nazwa miasta
A. *Koncerty brandenburskie* miasto *Köthen*	**A.** *Almira* miasto *Hamburg*
B. *Pasja wg św. Mateusza* miasto *Lipsk*	**B.** *Muzyka na wodzie* miasto *Londyn*

Zadanie 26. *(3 pkt)*

Do podanych tytułów kompozycji dopisz odpowiednie nazwiska klasyków wiedeńskich. Określ formę (gatunek) podanych utworów.

Tytuł utworu	Kompozytor	Forma (gatunek)
A. *Don Giovanni*	*Wolfgang Amadeusz Mozart*	*dramma giocoso*
B. *Stworzenie świata*	*Józef Haydn*	*oratorium*
C. *Do dalekiej ukochanej*	*Ludwig van Beethoven*	*cykl pieśni*

Zadanie 27. *(2 pkt)*

A. Wyjaśnij, na czym polega technika koncertująca w concerto grosso epoki baroku.

Technika koncertująca w concerto grosso polega na dialogowaniu grupy instrumentów solowych określanych mianem concertino z orkiestrą zwaną ripieni.

B. Wymień trzech przedstawicieli kultywujących tę formę w epoce baroku.

1. *Arcangelo Corelli*
2. *Johann Sebastian Bach*
3. *Georg Friedrich Haendel*

Zadanie 28. *(4 pkt)*

Podanym w tabeli nazwom szkół i ugrupowań artystycznych przyporządkuj jedną z podanych poniżej form lub jeden gatunek. W tym celu wpisz w drugiej kolumnie tabeli jedną, odpowiednią literę. W trzeciej kolumnie tabeli podaj nazwę epoki, w której działały wymienione ugrupowania.

A. motet przeimitowany
B. dramma per musica
C. divertimento
D. opera narodowa
E. sonata da chiesa

Szkoły/Ugrupowania artystyczne	Forma/Gatunek	Nazwa epoki
Mannheimska	*C*	*klasycyzm*
Franko-flamandzka	*A*	*renesans*
Potężna Gromadka	*D*	*romantyzm*
Camerata florencka	*B*	*barok*

Zadanie 29. *(3 pkt)*

Podpisz portrety kompozytorów, wybierając nazwiska z podanej listy.

M. Karłowicz, S. Moniuszko, B. Bartok, F. Chopin, K. Szymanowski, I. Strawiński

I. Strawiński *K. Szymanowski* *F. Chopin*

Wypełnia egzaminator!	Nr zadania	25.	26.	27.	28.	29.
	Maks. liczba pkt	4	3	2	4	3
	Uzyskana liczba pkt					

Zadanie 30. *(13 pkt)*

W krótkiej wypowiedzi przedstaw rozwój symfonii w XIX wieku. Omów główne nurty. W omówieniu podaj po dwie cechy charakterystyczne i po dwa przykłady dzieł każdego ze wskazanych nurtów.
Oceniana jest również kompozycja Twojej wypowiedzi.

W XIX wieku symfonia pozostała najważniejszym gatunkiem muzyki orkiestrowej, w którym obserwujemy zasadniczo dwa nurty: kontynuację wzorów klasycznych oraz poszukiwanie nowych rozwiązań kompozytorskich inspirowane ideowymi postulatami romantyzmu. W pierwszym z tych nurtów mamy do czynienia przede wszystkim z wykorzystaniem formy symfonii wykształconej w klasycyzmie (podczas gdy inne współczynniki dzieł wykazują cechy stylu nowej epoki), natomiast w drugim nurcie widoczne są innowacje w sposobie kształtowania formy czy obsady wykonawczej, jak i wzbogacanie dzieł o treści pozamuzyczne.

Ogromną rolę w rozwoju symfonii XIX-wiecznej odegrał Ludwig van Beethoven, kompozytor zaliczany wprawdzie do trójki „klasyków wiedeńskich”, ale ze względu na styl późnej twórczości włączany też (przynajmniej jako prekursor) do grona twórców romantycznych. Jego dziewięć słynnych symfonii chronologicznie należy do XIX wieku, bowiem powstawały w latach 1800–1824. Są wśród nich przykłady symfonii typu klasycznego, ale też zapowiedź gatunków nowych, mianowicie symfonii programowej i symfonii wokalno-instrumentalnej. Beethoven zmodyfikował nieco stosowany przez poprzedników schemat klasycznego czteroczęściowego cyklu symfonicznego (wymieniając w II symfonii D-dur tradycyjnego menueta na scherzo), wzbogacił też obsadę orkiestry, np. o puzony czy kontrafagot. Dziełem ważnym dla następców Beethovena okazała się jego VI symfonia F-dur, zwana „Pastoralną”. Składająca się z pięciu części kompozycja podporządkowana jest programowi zawartemu w tytułach poszczególnych części. Z kolei ostatnia symfonia Beethovena – IX symfonia d-moll – wprowadza nas w dzieje symfonii wokalno-instrumentalnej, bowiem w finale tego dzieła obsada została

wzbogacona o chór i solistów przekazujących idee zawarte w „Odzie do radości" Schillera.

XIX-wieczny nurt twórczości symfonicznej opartej na wzorach klasycznych charakteryzuje stosowanie cyklu 4-częściowego (allegro sonatowe, część powolna, scherzo, szybki finał najczęściej w formie ronda) i beethovenowskiej obsady orkiestry. Jako przykłady dzieł tego gatunku można wskazać symfonie Roberta Schumanna, np. IV symfonia d-moll czy Johannesa Brahmsa, np. I symfonia c-moll.

Podstawową cechą romantycznej symfonii programowej jest podporządkowanie utworu pewnej treści pozamuzycznej, stanowiącej inspirację dla kompozytora (najczęściej jest to program literacki). Program ma wpływ na formę symfonii, np. ilość części, czy na dobór środków wykonawczych służących uzyskaniu odpowiedniego wyrazu muzycznego (powiększanie obsady, wprowadzanie nowych instrumentów). Jako przykład tego gatunku symfonii należy przede wszystkim wymienić „Symfonię fantastyczną" Hectora Berlioza z 1830 roku, opartą na programie autobiograficznym (opatrzona jest podtytułem „Epizod z życia artysty") oraz symfonię „Harold w Italii", która reprezentuje zarazem typ symfonii koncertującej. Późniejszym przykładem może tu być symfonia „Manfred" Piotra Czajkowskiego.

Beethovenowski pomysł poszerzenia obsady symfonicznej o głosy wokalne znalazł kontynuację w utworach Feliksa Mendelssohna (II symfonia „Lobgesang"), Gustawa Mahlera (np. II symfonia „Zmartwychwstanie") i innych. Do gatunku symfonii wokalno-instrumentalnej należą też utwory programowe, np. „Symfonia dramatyczna Romeo i Julia" Hectora Berlioza oraz Ferenca Liszta symfonie: „Dantejska" i „Faustowska". Głosy wokalne są w nich ważnym środkiem przekazu programu literackiego.

Jak widać z powyższych przykładów, kompozytorzy XIX-wieczni tworzyli symfonie zarówno w gatunku muzyki absolutnej, jak i programowej, wykorzystując różne typy obsady.

Wypełnia egzaminator!	**Nr zadania**	**30.**
	Maks. liczba pkt	**13**
	Uzyskana liczba pkt	

BRUDNOPIS